

Тримаємо культурний фронт: дитячі бібліотеки Харківщини під час війни

Федеріко ван Лунтер

Вересень – місяць, що впевнено можна назвати переможним для Харківщини. Дві події, між якими пролягають довгих вісім десятиліть, велично перегукуються: 19 вересня далекого 1943-го року відбулося звільнення області від фашистів, почалася знакова віха в літопису всієї Другої світової війни. Сьогодні Харківщина знову ятрить руїнами, згарищами і полум'ям ще не стихлих боїв з російським агресором. Проте на початку вересня 2022 року під час переможного контрнаступу ЗСУ було звільнено понад 450 населених пунктів краю.

Викликають повагу бібліотечні колективи Харківщини, що зуміли протистояти ворогові. Нарешті після звільнення наші бібліотекарі змогли вийти на зв'язок. Без перебільшення їхні дії сміливо можна назвати героїчними. Загалом десять дитячих бібліотек перебували на тимчасово окупованих територіях (Балаклійська, Великобурлуцька, Вовчанська, Дворічанська, Ізюмська, Шевченківська). Схиляємося у пошані перед колегами, які не йшли на співпрацю з окупантами, переховували комп'ютери та українські книжки, щоб вони не дісталися загарбникам.

Бракує слів, щоб передати, скільки жахів довелося витримати нашим колегам. З болем і співчуттям маємо констатувати, що й досі під постійними обстрілами перебувають місто Чугуїв, селище Печеніги та багато інших. Цокольний поверх Чугуївської бібліотеки служив прихистком для місцевих мешканців. У Печенізькій, у двох Балаклійських бібліотеках для дітей пошкоджено фасади

будівель. Приголомшливим є той факт, що Дергачівська та Ізюмська бібліотеки для дітей зруйновані. Ці заклади були одними з кращих в області. Сподіваємося, що незабаром вони постануть з руїн, будуть наповнені новими українськими книжками, а в їхніх стінах знову зазвучать веселі дитячі голоси.

В останній день вересня – християнське свято мучениць Віри, Надії, Любові і матері їх Софії. Символічно, що саме в цей день, 30 вересня, бібліотекарі відзначають своє професійне свято, і християнські чесноти, відтворені у іменах святих, допомагали вистояти та дочекатися звільнення. З Вірою й Надією на Перемогу з великою Любов'ю до ближніх, мудрі наші колеги ведуть щоденну клопітку, виснажливу битву і тримають оборону на не менш важливому, культурному, фронті.

Бібліотекарі вільної частини Харківщини з перших днів повномасштабного вторгнення почали шукати шляхи зміни власної діяльності, максимально ефективно допомагати дітям, громадам та ЗСУ. Вони роблять усе можливе для забезпечення бібліотечними послугами мешканців та переселенців, беруть активну участь у волонтерській діяльності.

Дитячі бібліотеки гідно прийняли виклик, почали інтенсивно працювати онлайн, у Фейсбук, Інстаграм. За кілька днів змогли швидко відновити режим роботи.

У період воєнного стану вдалося зробити чимало корисного для своїх громад бібліотекам Богодухова, Близнюків, Валок, Зачепилівки, Змієва, Кегичівки, Краснограда, Краснокутська, Люботина, Нової Водолаги, Первомайська, Покотилівки, Сахновщини. Надзвичайно важливою стала робота з внутрішньо переміщеними особами, відновлення психологічної рівноваги користувачів через читання, творчі та ігрові заняття, консультації психологів. Особливе місце посіла безпосередня допомога фронту, здача донорської крові, створення

волонтерських осередків, плетіння маскувальних сіток.

Роботи Анни Литвин, м. Красноград

Головна дитяча книгозбірня краю – Харківська обласна бібліотека для дітей – ні на мить не переривала зв'язок ані з читачами, ані з колегами. Ми стали організаторами кількох масштабних проєктів (акція «Дякуємо захисникам!», флешмоб "Незалежна Україна назавжди"). Широкого резонансу набув міжнародний патріотичний онлайн-флешмоб "Я з України", ініційований бібліотекою у перші місяці війни. До нього приєдналося 350 дітей з усієї України та з-за кордону. Більшість учасників малювали чи робили

свої дописи, перебуваючи в укриттях, під час повітряних тривог та вибухів. Та попри це зуміли передати свою неймовірну любов до Батьківщини, висловили гордість за те, що називаються українцями.

Від самого початку співробітники ХОБД долучаються до вирішення всіх актуальних потреб незломленого Харкова: відвідування дітей в укриттях та передачі книжок у метро, допомоги з евакуацією, забезпечення ліками та продуктами літніх

людей, фасування гуманітарної допомоги громадам області, відвідування поранених у військовому шпиталі, плетіння сіток, передачі дитячих малюнків для бійців на передову та збору коштів на потреби ЗСУ.

Незважаючи на значні труднощі наша бібліотека разом з дитячими бібліотеками області змогла згуртувати дітей і вдало провести низку знакових всеукраїнських конкурсів, у яких вони продемонстрували свої найкращі здібності. Так, Рибалко Федір, читач Нововодолазької дитячої бібліотеки, виборов почесне звання Лідер читання – 2022 у Харківській області та увійде до складу національного дитячого журі Міжнародної премії ІВВУ.

Однією з головних тем у роботі ХОБД залишається культура безпеки, поширення знань та практичних навичок в умовах воєнних дій – мінна безпека, правила поведінки під час обстрілів та ін.

Сьогодні ми з гордістю і невичерпною вдячністю говоримо про воїнів-захисників, чоловіків та жінок, які взяли до рук зброю, щоб боронити рідну землю. Під час війни надзвичайно важливим стало єднання українців для боротьби з ворогом. Стійкість і активність бібліотек Харківської області вселяє надію на Перемогу народу України і збереження культурних надбань, відбудову зруйнованого війною.